

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-1-130 (Muafiyet/Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 15-09/123-52
Karar Tarihi : 26.02.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: İsmail Yücel ARDIÇ, Başak ARSLAN, Muhammed Safa UYGUR,
Metin DEMİRCİ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

:- Total Oil Türkiye A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenc GÜRKAYNAK, Av. Hakan ÖZGÖKÇEN,
Av. Görkem YARDIM
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş 34349 İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Total Oil Türkiye A.Ş. ile Opet Petrolcülük A.Ş. arasında imzalanan “Marmara Ereğlisi Terminali Ürün Geçişi ve Depolama Sözleşmesi” ile “Aliağa Terminali Ürün Geçişi ve Depolama Sözleşmesi”ne menfi tespit belgesi verilmesi ya da süresiz olarak muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 30.12.2014 tarih ve 7448 sayı ile giren bildirim üzerine düzenlenen 19.02.2015 tarih ve 2014-1-130/MM sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, dosya konusu sözleşmelere;
- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı nitelikte bir anlaşma olduğundan menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
 - Bununla birlikte, her iki sözleşmeye de 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasının uygun olacağı

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Total Oil Türkiye A.Ş. (Total)

- (4) Total Türkiye genelinde akaryakıt, LPG ve madeni yağlar piyasasında faaldir. 2013 yılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) Petrol Piyasası Sektör Raporuna göre teşebbüsün Türkiye pazarında toplam akaryakıt türlerinin satışında %5,3 pazar payı ve hâlihazırda 459 adet istasyonlu bayisi bulunmaktadır. Yine 2013 yılı bazında teşebbüsün benzin türlerindeki satışı 98.606 ton, motorin satışı 910.303 ton civarındadır. Bildirim formunda yer alan bilgilere göre Total, Haramidere'de (.....)m³, Gebze'de (.....)m³, Aliağa'da (.....)m³ ve Samsun'da (.....)m³ olmak üzere toplam (.....)m³ depolama kapasiteli akaryakıt tesislerine sahiptir.

15-09/123-52

- (5) Total, petrol ve doğalgaz sektörlerinde 130'dan fazla ülkede faaliyet gösteren Total S.A.'nin iştiraklerindedir. Teşebbüsün ana faaliyet alanlarını petrol arama ve üretim faaliyetleri, deniz taşımacılığı ve ticaret faaliyetleri, rafinaj ve petrokimya, pazarlama ve hizmet oluşturmaktadır.

G.1.2. Opet Petrolcülük A.Ş. (Opet)

- (6) Opet Türkiye genelinde akaryakıt, LPG ve madeni yağlar piyasasında faaldir. 2013 yılı EPDK Petrol Piyasası Sektör Raporuna göre teşebbüsün Türkiye pazarında toplam akaryakıt türlerinin satışında %17,6 pazar payı ve hâlihazırda 1407 adet istasyonlu bayisi bulunmaktadır. Koç Grubu ile Öztürk Grubu tarafından ortak yönetilen¹ teşebbüsün, 2013 yılı bazında benzin türlerindeki satışı 379.726 ton, motorin satışı 2.775.359 ton civarındadır. Bildirim formunda yer alan bilgilere göre Opet'in Marmara'da (.....)m³, Mersin'de (.....)m³, Aliağa'da (.....)m³, Körfez'de (.....)m³ ve Giresun'da (.....)m³ olmak üzere toplamda 655.292 m³ akaryakıt depolama kapasiteli terminaleri bulunmaktadır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Akaryakıt dağıtım pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler, yerli rafinerilerde üretilen ya da ithal edilerek Türkiye'ye getirilen petrol ürünlerinin dağıtımını yapmaktadırlar. Dağıtım yapılacak olan akaryakıt ürünlerinin, yurt içindeki rafinelere kıyasla yurt dışından ithal edilmek suretiyle Türkiye'ye getirilmesi durumunda ürünlerin depolanması zorunluluğu ayrıca önem kazanmaktadır. Bunun yanında lisanslı depoculuğun, 5015 sayılı Kanun'da ayrı bir piyasa faaliyeti olarak belirlendiği görülmektedir. Bu bağlamda, Rekabet Kurulu'nun (Kurul) geçmiş tarihli kararlarında yer verildiği doğrultuda², ilgili ürün pazarı "akaryakıt depolama hizmetleri pazarı" olarak değerlendirilebilecektir.
- (8) Öte yandan, tarafların her ikisinin de akaryakıt ürünlerinin dağıtımını pazarında aktif olarak faaliyet gösteriyor olmaları ve üst pazarı oluşturan akaryakıt depolama hizmetlerinin söz konusu faaliyetler bakımından kilit önemi haiz olduğu göz önüne alındığında "akaryakıt ürünleri dağıtım" pazarı da ilgili ürün pazarı kapsamında ele alınabilecektir.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (9) Dosya içeriği verilerden, gerek ilgili ürün pazarı gerekse ilgili coğrafi pazar bakımından çeşitli tanımlar yapılabileceği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuzun 20. paragrafı çerçevesinde bu aşamada en dar ilgili pazar tanımlarının dahi rekabetçi analizin sonuçlarına etki etmeyecek olmasından yola çıkılarak, bu dosya özelinde kesin ve ayrıntılı bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

G.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

G.3.1. Bildirime Konu Sözleşme

- (10) Bildirim konusu işlem özetle Total'in İzmir, Aliağa'da bulunan akaryakıt dolum ve depolama tesislerinde (Aliağa Terminali) Opet'e; Opet'in Tekirdağ Marmara Ereğlisi'nde bulunan akaryakıt dolum ve depolama tesislerinde (Marmara Terminali) Total'e ait akaryakıt ürünlerinin depolanması, teslim alınması/edilmesi hizmetlerinin sağlanmasını

¹ Opet, 26.12.2002 tarih ve 02-81/948-393 sayılı Kurulu kararı çerçevesinde tam işlevsel bir ortak girişim olarak değerlendirilmiştir.

² 05.06.2014 tarih ve 14-20/382-166 sayılı; 04.07.2012 tarih ve 12-36/1041-329 sayılı; 08.07.2010 tarih ve 10-49/931-329 sayılı; 16.10.2008 tarih ve 08-58/923-370 sayılı; 25.07.2007 tarih ve 07-61/730-260 sayılı kararlar.

kapsamaktadır.

- (11) Dolayısıyla;
- Mülkiyeti Total'e ait ve EPDK'nın 21.04.2005 tarih ve DEP/476-163/10883 sayılı; 24.07.2007 tarih ve PİL/1266-2/22636 sayılı iletim lisansları çerçevesinde Total tarafından işletilen akaryakıt ürünleri depolama ve dolun tesisinde Opet'e ait akaryakıtın teslim alınmasını, depolanmasını ve Opet'e teslim edilmesini öngören 11.11.2014 tarihli "Aliağa Terminali Ürün Geçişi ve Depolama Sözleşmesi"ne ("Aliağa Terminali Sözleşmesi") ve
 - Mülkiyeti Opet'e ait ve EPDK'nın 19.01.2007 tarih ve DEP/767-17/17138 sayılı depolama lisansı çerçevesinde Opet tarafından işletilen akaryakıt ürünleri depolama ve dolun tesisinde Total'e ait akaryakıtın teslim alınmasını, depolanmasını ve Total'e teslim edilmesini öngören 11.11.2014 tarihli "Marmara Ereğlisi Terminali Ürün Geçişi ve Depolama Sözleşmesi"ne ("Marmara Terminali Sözleşmesi"); ikisi birlikte "Sözleşmeler" menfi tespit belgesi verilmesi, bunun mümkün olmaması durumunda Sözleşmeler'e süresiz olarak muafiyet tanınması talep edilmektedir.
- (12) Dosya mevcudu bilgi ve belgeler incelendiğinde, Sözleşmeler'in birçok ortak hüküm barındırdığı görülmektedir.
- (13) Sözleşmeler kapsamında yer alan ürünler kurşunsuz benzin ile motorindir. Taraflar Sözleşmeler'de hizmet veren teşebbüs tarafından üçüncü kişilere hizmet verilebileceğini kabul etmektedirler. Sözleşmeler'de her iki depolama tesisinin de depolama lisansı bulunduğundan, EPDK Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 47. maddesi çerçevesinde depolama lisansı sahibinin yükümlülüklerinin olduğu değerlendirilmektedir.
- (14) Marmara Terminali Sözleşmesi'nin 3.2. maddesine göre, Opet'e ait tesislerde Total'e toplamda (.....)m³ tank kapasitesi; buna karşılık, Aliağa Terminali Sözleşmesi'nin 3.2. maddesinde de Total'e ait tesislerde Opet'e (.....)m³ tank kapasitesi tahsis edilmektedir. Sözleşmeler'de tahsis edilen bu kapasitelerin hizmet alanlarca üçüncü kişilere kiralanması veya başka şekillerde kullanılması yasaklanmaktadır.
- (15) Taraflarca, Sözleşmeler'de iki tür tank kapasitesinden söz edilmektedir. Bunlardan birincisi milli ürünlere yönelik, diğeri ise transit ürünlere yöneliktir. Milli ürünler ile transit ürünler arasındaki farklılık bunlara uygulanan çeşitli vergi ve gümrük rejimlerinin farklılığından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun (5015 sayılı Kanun) 18. maddesi gereğince yurt içinde pazarlanacak akaryakıtta ulusal marker konulması zorunlu olduğundan bu ürünlerin ayrı depolara konulması gerekmektedir.
- (16) Sözleşmeler'in 3. maddesinde hizmet alanlara milli ürün depolarında kurşunsuz benzin 95 oktan için (.....)m³, motorin için (.....)m³ kapasite tesis edilmektedir. Geriye kalan (.....)m³ kapasite ise transit ürün tanklarında motorin için ayrılmaktadır. Bununla birlikte, tanınan toplam kapasiteyi aşmaması ve hizmet alanın (.....) gün önceden bildirmesi şartıyla bu kapasitelerde revizyon yapılabileceği öngörülmektedir.
- (17) Taraflarca Sözleşmeler'in 01.01.2015 tarihinde yürürlüğe girmesi ve 20 yıl sürmesi kararlaştırılmıştır. Sözleşmeler'den birinin herhangi bir nedenle ortadan kalkması, hizmet alan taraf bakımından diğerrinin feshinde geçerli bir neden olarak düzenlenmektedir.
- (18) Sözleşmeler'in 5.6.2. maddesi kapsamında ise hizmet alan firmaların her yılın (.....) tarihine kadar planladıkları ürün ikmal ve çekiş rakamlarını işletici firmaya bildirmekle yükümlü oldukları düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra, hizmet alan teşebbüsün ürün

programını her ayın en geç (.....) günü terminal işleticisine bildirmesi öngörülmektedir.

- (19) Sözleşmeler'in 13. maddesinde gerek Opet gerekse Total'in sözleşmeyi grup şirketlerine veya sermaye payı olarak asgari yüzde ellisinin kontrolünde olduğu ortak girişim şirketlerinden birisine devredebileceği hükme bağlanmaktadır.
- (20) Yukarıda yer verilen ortak hükümlerin yanında Marmara Terminali Sözleşmesi'nde Total'in yıllık azami çekiş miktarı (.....) m³; Aliağa Terminali Sözleşmesi'nde Opet'in yıllık azami çekiş miktarı ise (.....) m³ olarak belirlenmektedir. Bu çekiş miktarının aşılması halinde hizmet alanın belirli bir aşım ücreti ödemesi öngörülmektedir.
- (21) Öte yandan, Sözleşme maddeleri incelendiğinde; tarafların, söz konusu karşılıklı depolama hizmetine ilişkin olan hak ve yükümlülükler haricinde, ilgili ürün pazarında rekabeti etkileyebilecek olan, fiyat veya diğer ticari koşullar, pazar veya tedarik kaynakları ile ilgili olarak birbirlerine herhangi bir yükümlülük veya sınırlama getirmedikleri görülmektedir.

G.3.2. Hukuki Değerlendirme

G.3.2.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (22) Fiili ya da potansiyel rakip olarak nitelendirilebilecek teşebbüsler arasında oluşturulan yatay işbirliği anlaşmaları, genel olarak, diğer rakiplerle etkin bir şekilde rekabet edebilmek, eksik yönlerini tamamlamak veya tek başlarına gerçekleştirmelerinin zor olduğu faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla teşebbüslerin başvurduğu refahı artıran anlaşmalardır. Ancak, önemli ekonomik faydalar ortaya çıkarabilen işbirliği anlaşmaları, aynı zamanda çeşitli rekabet sorunlarına da yol açabilmektedir.
- (23) Total ve Opet arasında imzalanan ve temel hükümlerine yukarıda yer verilen Sözleşmeler rakip konumda bulunan tarafların karşılıklı olarak birbirlerinin depolama ve dolun tesislerinden yararlanmasını amaçlayan bir yatay işbirliği anlaşması olarak nitelendirilebilecektir. Yatay işbirliği anlaşmaları fiyat tespiti, arz miktarının belirlenmesi, pazar veya müşteri paylaşımı gibi rekabeti kısıtlayıcı nitelikte unsurlar içerebilmektedir.
- (24) Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'un (Kılavuz) 16. paragrafında yer alan açıklamalara göre yatay işbirliği anlaşmalarına ilişkin rekabet hukuku değerlendirmesi iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama, teşebbüsler arasındaki anlaşmanın, rekabeti bozucu bir amacı veya rekabeti kısıtlamaya dönük fiili ya da potansiyel bir etkisinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesidir. İkinci aşama ise anlaşma sonucunda ortaya çıkacak rekabetçi faydaların ve bu faydaların, anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı etkilerinden daha fazla olup olmadığının belirlenmesidir. Bir başka deyişle, rakipler arasında yapılan yatay işbirliği anlaşmaları 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilirken öncelikle anlaşmanın Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı bir amacı ya da etkisi olup olmadığının değerlendirilmesi, anlaşmanın 4. madde kapsamında rekabeti kısıtlayıcı olduğu tespitinin yapıldığı durumda ise 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyetten yararlanıp yararlanamayacağının tespit edilmesi gerekmektedir.
- (25) Bir anlaşmanın fiili ya da potansiyel olarak rekabeti kısıtlayıcı etkisinden bahsedebilmek için;
- Anlaşma ile beraber taraf teşebbüslerin pazardaki davranışlarının veya piyasaya yönelik güdülerinin değiştirilmesinden etkilenecek tarafların karar alma özgürlüğünün kısıtlanması,
- Bu durumun fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ve inovasyon gibi rekabetçi parametreler üzerinde olumsuz etkiler meydana getirmesi ya da getirebilecek olması gerekmektedir.

- (26) Rekabetçi parametreler üzerindeki bu etkiler değerlendirilirken; anlaşmanın içeriği, anlaşmanın pazar gücünün oluşmasına, güçlendirilmesine ve sürdürülmesine veya tarafların pazar gücünü kötüye kullanmasına ne ölçüde olanak sağlayacağı gibi kriterler dikkate alınmaktadır. Bu kriterlerin varlığı bakımından ise anlaşma taraflarının pazar paylarının yüksekliği, tarafların yakın rakipler olup olmadıkları, tüketicilerin tedarikçi değiştirme imkânlarının bulunup bulunmadığı, rakiplerin fiyatlar yükseldiğinde arzı artırıp artırmayacağı ve anlaşma taraflarından birinin pazarda önemli bir rekabetçi güç olup olmadığı gibi unsurlar gösterge kabul edilmektedir.
- (27) Ayrıca, bir yatay işbirliği anlaşması doğrudan rekabetçi parametreleri belirlemeye yönelik olmasa da, anlaşma sonucunda dolaylı olarak stratejik bilgilerin açıklanması yoluyla taraflar arasında işbirliği alanında veya başka alanlarda koordinasyon olasılığının artmasına ya da tarafların maliyetlerini önemli ölçüde benzer hale getirerek tarafların fiyatları ve üretim miktarlarını daha kolay koordine etmelerine neden olabilecektir.
- (28) Bir yatay işbirliği anlaşmasının neden olacağı bilgi değişimine ilişkin değerlendirme yapılırken anlaşma sonucunda değişimi söz konusu olacak olan bilginin niteliği önemlidir. Stratejik bilgi, fiyatlara, müşteri listelerine, üretim maliyetlerine, üretim ve satış miktarlarına, cirolara, satışlara, kapasitelere, kaliteye, pazarlama planlarına, risklere, yatırımlara, teknolojilere, Ar-Ge programlarına ve bunların sonuçlarına ilişkin olabilmektedir. Genel olarak, ürün fiyatına, üretim ve satış miktarlarına ilişkin bilgiler, en stratejik bilgiler olarak kabul edilmekte, bunları, maliyetlere ve talebe ilişkin bilgiler izlemektedir. Bilginin stratejik açıdan önemi, bilgi değişiminin sıklığının ve pazardaki bağlamının yanı sıra, verilerin hacmine ve güncelliğine bağlıdır. Bu çerçevede, rakipler arasında gelecekte uygulanması planlanan fiyat veya üretim ya da satış miktarına ilişkin bilgi değişiminin, rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olduğu kabul edilmektedir.
- (29) Bildirim konusu işlem bu bilgiler çerçevesinde değerlendirildiğinde, amacı tarafların depolama ve dolun tesislerinden karşılıklı hizmet sağlanması olan, dosya konusu her iki sözleşmenin de rekabeti kısıtlayıcı bir amaca sahip olacağından bahsetmek güç olmakla birlikte, Sözleşmeler'in amaçlanan faydalara ulaşılmasını teminen birtakım rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurabileceği açıktır. Şöyle ki; Sözleşmeler'in ilgili hükümleri uyarınca taraflar birbirlerine planladıkları ürün ikmal ve çekiş rakamlarını bildirmekle yükümlü olacaklar ve böylece birbirlerinin o bölgede yaptıkları satış miktarını bileceklerdir. Yukarıda açıklandığı üzere yatay işbirliği anlaşmasına taraf olan teşebbüslerin birbirlerinin üretim ve satış miktarlarına ilişkin bilgiler stratejik bilgi olarak kabul edilmekte ve bu bilgilerin değişimine imkân veren anlaşmalar esas olarak rekabeti sınırlayıcı nitelikte kabul edilmektedir.
- (30) Paylaşılan bilginin niteliğinin yanı sıra pazarın yoğunlaşma miktarı, şeffaflığı, pazardaki oyuncuların simetrik olması, pazardaki ürünlerin karmaşıklığı gibi unsurlar da bilgi değişiminin rekabet üzerindeki etkisi bakımından belirleyici olmaktadır.
- (31) Kılavuzun 19. paragrafında anlaşmaların rekabeti bozucu etkisinin bulunup bulunmadığına ilişkin analizde anlaşma taraflarının pazar paylarının yüksekliği, tarafların yakın rakipler olup olmadığı, tüketicilerin tedarikçi değiştirme imkânlarının bulunup bulunmadığı, rakiplerin, fiyatlar yükseldiğinde arzı artırıp artırmayacağı ve anlaşma taraflarından birinin pazarda önemli bir rekabetçi güç olup olmadığı hususlarının dikkate alınacağı üzerinde durulmaktadır.
- (32) Bunun yanı sıra, Kılavuz'da; *“Yatay işbirliği anlaşması ile maliyetlerde sağlanan benzerlik, tarafların pazar gücünün bulunduğu, pazarın özelliklerinin koordinasyon için*

elverişli olduğu, işbirliği alanının tarafların pazardaki değişken maliyetlerinin önemli bir kısmını teşkil ettiği ve tarafların işbirliği alanındaki faaliyetlerini önemli ölçüde birleştirdiği durumda tarafların fiyat ve üretimlerini daha kolay koordine etmelerine imkân sağlar.” açıklaması yer almaktadır.

- (33) Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgeler çerçevesinde, özellikle akaryakıt dağıtım pazarında hâlihazırda yoğunlaşmanın oldukça yüksek olduğu, tarafların depolama ve dağıtımını yaptıkları ürünler itibarıyla birbirlerine yakın rakipler oldukları, Trakya Bölgesi bakımından pazarın görece ayrıksı bir yerinin bulunması nedeniyle fiyatların yükselmesi halinde rakiplerin arzı artırma imkânının düşük olduğu, anlaşma taraflarından her birinin pazarda önemli birer rekabetçi güç oldukları görülmektedir. Bu çerçevede, bildirim konusu Sözleşmeler’in 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı etki doğurabilecek nitelikte olduğu, dolayısıyla Sözleşmeler’e menfi tespit belgesi verilemeyeceği kanaatine varılmıştır.
- (34) Bununla birlikte, sakıncalarının yanı sıra yatay işbirliği anlaşmalarının riskin paylaşılması, maliyetlerin azalması, *know-how* paylaşımı, teknolojik gelişimin hızlanması gibi bazı ekonomik faydalar sağladığı da söylenebilir. Bu nedenle aşağıda bildirim konusu Sözleşmeler’in 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet alıp alamayacağı değerlendirilmiştir.

G.3.2.2. 4054 sayılı Kanun’un 5. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

G.3.2.2.1. Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (35) Dosya içeriğinde yer alan, Total ve Opet’e ait Aliğa ile Marmara terminallerinin kapasite kullanım oranları dikkate alındığında, depolama kapasitelerinin önemli bir kısmının her dört tesis (Aliğa (Total), Aliğa (Opet), Marmara (Total), Marmara (Opet)) bakımından da etkin bir şekilde kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Sözleşmeler kapsamında bahse konu tesislerin kullanımı açısından daha optimal bir ölçeğin yaratılması mümkün gözükmemektedir. Bu kapsamda ürün arzının garanti altına alınması, depolama ve işletme maliyetlerinin düşürülmesi sağlanabilecektir.
- (36) Dosya konusu olayda işlem sonucunda, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi bağlamında dikkate alınabilecek objektif bir iktisadi etkinliğin ortaya çıkacağı, bu kapsamda dosya konusu işlemin ilgili şartı sağladığı kanaatine varılmıştır.

G.3.2.2.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (37) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmaya muafiyet tanınabilmesi için aranan bir diğer koşul, yukarıda ifade edilen ekonomik iyileşme veya gelişmelerden tüketicilerin de faydalandırılmasıdır. Bir başka deyişle, iyileşme veya gelişme sağladığı söylenebilecek olan bir anlaşma, bu yararı tüketicilere yansıtmadığı sürece muafiyetten faydalanamayacaktır. Tüketicilere yansıtacak yararlar kapsamında; fiyatlarda sağlanacak düşüş, kalite ve ürün çeşitliliğinin artırılması, mal veya hizmet arzında devamlılığın sağlanması gibi hususlar sayılabilir.
- (38) Dosya içeriğinde yer alan bilgilere göre; Total’in Ambarlı bölgesinde yer alan depolarına yönelik idari izinleriyle ilgili olarak çeşitli sıkıntılar bulunmaktadır. Bu durum, bildirim konusu Marmara Terminali Sözleşmesine, Total’in ikmal operasyonlarının devamı konusunda önem kazandırmaktadır. Zira mevcut durumda Total’in Trakya Bölgesi’nde kullanabileceği başkaca bir depolama kapasitesinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu noktada, Ambarlı Depolama Hizmetleri Ltd. Şti., Çekisan Depolama Hizmetleri Ltd. Şti. ve Total’e ait depolama tesislerinin yakın veya orta vadede kapanacağı beklentisi dikkate alındığında dosya konusu Opet’e ait depolama tesisinin önemi artacaktır.

- (39) Bu çerçevede, bildirim konusu işlemin gerçekleştirilmesi ile akaryakıt istasyonlarına, dolayısıyla tüketicilere akaryakıt ikmalî düzenli bir şekilde gerçekleştirilebilecek ve akaryakıt tedarik zinciri, arzın sürekliliğini sağlayacak şekilde idame ettirilebilecektir. Bu durum dağıtım piyasasındaki rekabeti güçlendirecek ve destekleyecektir.
- (40) Opet'e ait Aliağa Terminali'nin ise ilave yatırım gerektirmesi ve bu durumun maliyetleri yükseltecek olması nedeniyle faaliyetine son verileceğine ilişkin bilgiler bulunduğu dikkate alındığında benzer faydalar Aliağa Terminali Sözleşmesi ile de sağlanabilecektir. Ayrıca, yüksek maliyetli Aliağa tesisinin kapatılması ile birlikte Opet'in daha düşük maliyetlerde hizmet sunabilecek konuma gelmesi de söz konusu olacaktır.
- (41) Öte yandan, incelenen Sözleşmeler aracılığıyla gerek Total gerekse Opet'e ait depolama tesislerinin kapasite kullanım oranlarının artmasıyla tesislerin daha etkin olarak çalışmasının planlandığı görülmektedir. Tüm bu hususlar doğrultusunda, Sözleşmeler'in Kanun'un 5. maddesinin (b) bendinde ifade edilen tüketici faydası koşulunu karşıladığı kanaatine varılmıştır.

G.3.2.2.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (42) 08.07.2010 tarihli ve 10-49/931-329 sayılı Kurul kararında da belirtildiği üzere, esas itibarıyla bu koşulun, hâkim durum ve pazar gücü kavramları ile daha yakından ilişkili olduğu değerlendirilmiştir. Hâkim durumun ya da yüksek pazar gücünün söz konusu olduğu durumlarda rekabet karşıtı etkiler yaratan bir yatay anlaşmaya muafiyet verilmesi zorlaşmaktadır. Bu nedendir ki, bu koşulun değerlendirmesi yapılırken ön plana çıkan nokta, pazarın yapısal özellikleri olmalıdır. Çünkü anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin piyasa payı ile piyasadaki rekabetin etkilenmesi arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Teşebbüslerin piyasa payı ne kadar yüksekse, ilgili piyasanın anlaşmadan etkilenme olasılığı da o nispette artmaktadır.
- (43) Dosya içeriğinden Aliağa Terminali bakımından pazar gücüne işaret edebilecek herhangi bir pazar payının bulunmadığı anlaşıldığından, Aliağa Terminali Sözleşmesinin ilgili pazarlarda rekabetin ortadan kalkmasına yol açması pek muhtemel gözükmemektedir. Öte yandan, Marmara Terminali, Trakya Bölgesi baz alındığında, bölgedeki en büyük ikinci tesis olarak öne çıkmaktadır.
- (44) Dolayısıyla, Total'in yukarıda sözü edilen izinlerine ilişkin problemleri sebebiyle Haramidere'de bulunan depolama tesisini kapatacak olması dikkate alındığında Marmara Terminali Sözleşmesi'nin de rekabeti ortadan kaldıracı nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir.
- (45) Son olarak, akaryakıt sektörüne ilişkin olarak hem depolama hem de dağıtım faaliyetlerine özgü düzenlemelerin varlığı ve denetime tabi oluşu nedeniyle söz konusu unsurlar, piyasada rekabeti kısıtlayıcı etkiler ortaya çıkması durumunda etkin birer araç olabileceklerdir. Dolayısıyla, mevcut durumda ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

G.3.2.2.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (46) Rekabetin kısıtlanmasına, tüketicinin yararı göz önüne alınarak izin verilmişse de bu kısıtlamanın asgari düzeyde tutulması gerekmektedir. Buna göre, tüketicilere yansıtılan ekonomik gelişme veya iyileştirmenin elde edilmesinde, rekabeti daha az sınırlayan bir yöntem mevcut ise, söz konusu anlaşmanın muafiyet alması mümkün değildir. Diğer bir deyişle, sınırlayıcı hükümler olmaksızın veya bu hükümler yumuşatılarak anlaşmadan

15-09/123-52

beklenen faydanın elde edilmesi mümkünse, o takdirde bir anlaşmaya muafiyet verilmesi söz konusu olmayacaktır.

(47) Bu çerçevede, Sözleşmeler'de yer alan hükümler değerlendirildiğinde;

- Total ve Opet arasındaki Sözleşmeler'in sadece tarafların karşılıklı olarak belirli tesislerde hizmet almasına yönelik olduğu,
- Sözleşmeler'in akaryakıt depolama hizmetleri pazarı veya kurşunsuz benzin ve motorinin toptan satışı pazarındaki rekabeti sınırlama amacı taşımadığı,
- Sözleşmeler sonucunda oluşacak bilgi değişiminin anlaşmadan beklenen etkinlik kazanımlarını açığa çıkarabilmek bakımından kaçınılmaz olduğu,
- Sözleşme kapsamında taraflara münhasırlık sağlanmadığı,
- Sözleşmeler'in, işlemin konusu ve ilgili ticari hükümler dışında taraflara fiyat, üretim miktarı, diğer ticari koşullar, pazar ve tedarik kaynaklarının seçimi gibi konularda herhangi bir sınırlama getirmediği

anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Sözleşmeler'in Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan koşulu da taşıdığı kanaatine varılmıştır.

(48) Son olarak, gerek Total ve Opet arasında imzalanan Sözleşmeler gerekse Rekabet Kurulu'nun daha önce muafiyet tanıdığı diğer ortak depoculuk sözleşmeleri kapsamındaki faaliyetlerin, koordinasyon riski yaratmanın ötesinde fiili olarak rekabeti kısıtlayıcı yahut engelleyici etki doğurmaları, taraflara verilen muafiyetin geri alınması için bir gerekçe oluşturacaktır. Bu bakımdan, bildirim konusu Sözleşmeler ile bu Sözleşmeler'e tanınacak muafiyet süresine ilişkin ilave bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

H. SONUÇ

(49) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Total Oil Türkiye A.Ş. ile Opet Petrolcülük A.Ş. arasında imzalanan "Aliağa Terminali Ürün Geçişi ve Depolama Sözleşmesi" ile "Marmara Ereğlisi Terminali Ürün Geçişi ve Depolama Sözleşmesi"ne, çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
2. Bununla birlikte, her iki sözleşmeye de 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.